

ת"פ 53334/06/20 - מדינת ישראל נגד מ.א. ניקיין ואחזקה בע"מ, מוחמד מחאג'נה, שניהם

בית הדין האזורי לעבודה תל אביב
ת"פ 53334-06-20 מדינת ישראל נ' מ.א. ניקיין
ואחזקה בע"מ ואח'

19.9.2022

בפני בעניין:	כבוד השופטת תמר עציון פלץ המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד רון אופיר
נגד הנאשמים		1. מ.א. ניקיין ואחזקה בע"מ 2. מוחמד מחאג'נה שניהם ע"י ב"כ עוה"ד קאמל מסאלחה

גזר דין

1. מ.א. ניקיין ואחזקה בע"מ (להלן: **הנאשמת**) היא חברה פרטית שעסקה בתקופה הרלוונטית במתן שירותי ניקיין.
2. מר מוחמד מחאג'נה (להלן: **הנאשם**) שימש בתקופה הרלוונטית כמנהל ובעל מניות יחיד של הנאשמת.
3. בתקופה שבין 28.2.2017 ל- 30.6.2019 העסיקה הנאשמת אזרח זר, בעל אזרחות אריתראית, שהיה "מסתנן" כהגדרת המונח בחוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט), תשי"ד - 1954 (להלן: **העובד** ו/או **העובד הזר**).
4. כנגד הנאשמים הוגש כתב אישום בגין ארבע אישומים כמפורט להלן:
 - 4.1 **אישום ראשון - העסקה שלא כדין:** בתקופה שבין 6.6.2017 ל- 2.9.2017 העסיקה הנאשמת את העובד על אף שלא החזיק ברישיון שהיה ו/או עבודה בישראל ולא היה רשאי לעבוד בארץ כלל, ואצל הנאשמת בפרט, וזאת בניגוד להוראות חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 (להלן: **חוק עובדים זרים** ו/או **החוק**). על כן, הואשמה הנאשמת בהעסקה שלא כדין - עבירה על סעיף 2(א)(1) לחוק עובדים זרים;
 - 4.2 **אישום שני - העסקה ללא היתר:** בתקופה שבין 6.6.2017 ל- 2.9.2017 העסיקה הנאשמת את העובד מבלי שקיבלה היתר בכתב מהממונה או מעובד משרד הפנים מטעמו, בניגוד להוראות חוק עובדים זרים. לפיכך, הואשמה הנאשמת בהעסקה ללא היתר - עבירה לפי סעיפים 2(א)(2) ו-1 לחוק עובדים זרים;
 - 4.3 **אישום שלישי - אי הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתנן:** בחודשים 9/2018 עד 6/2019 הנאשמת העסיקה את העובד הזר, בהיותו בעל רישיון ביקור מסוג ס' 2(א)(5) לפי חוק הכניסה לישראל, תשי"ב 1952, אך לא הפקידה עבורו את מלוא כספי הפיקדון לפי הוראות פרק ד' לחוק עובדים זרים. לפיכך, הואשמה הנאשמת באי

הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתכן - עבירה על פרק ד' וסעיף 2(ב)(8) לחוק;

4.4 **אישום רביעי - אי עריכת ביטוח רפואי:** הנאשמת העסיקה את העובד הזר בתקופה שבין 28.2.2017 ל- 30.9.2017 ובתקופה שבין 1.10.2018 ל- 5.11.2018 מבלי שהסדירה עבורו ביטוח רפואי כנדרש בחוק עובדים זרים. לפיכך, הואשמה הנאשמת באי עריכת ביטוח רפואי - עבירה לפי סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים.

4.5 **הנאשם הואשם בהפרת חובת אחריות של נושא משרה עבירה לפי סעיף 5 לחוק עובדים זרים יחד עם סעיפים 2(א)(1), 2(א)(2), 2(ב)(3) ו- 2(ב)(8) לחוק.**

5. בדיון שהתקיים ביום 10.5.2020 הורשעו הנאשמים בעבירות המיוחסות להם, על פי הודאתם, וטיעוני הצדדים לעונש נשמעו אף הם במועד זה.

טיעוני הצדדים לעונש

6. תמצית טיעוני המאשימה:

א. המאשימה ביקשה להתייחס לעבירות של העסקת עובד זר שלא כדין, ללא היתר וללא עריכת ביטוח רפואי (**עבירות ההעסקה**) יחדיו, ולעבירה של אי הפקדת הפיקדון בנפרד.

ב. אשר לעבירות ההעסקה טוענת המאשימה, כי הנאשמת ביצעה 8 עבירות על חוק עובדים זרים בעשור האחרון, ואף טרם שילמה חלק מהקנסות שהוטלו עליה. כמו כן, הודאת הנאשמים לא חסכה זמן שיפוטי מאחר שהתקבלה כשנתיים ממועד תחילת ההליך, על אף שהנאשמים היו יכולים להודות באשמה מרגע שהוגש כתב האישום.

אשר לסוג העבירות טוענת המאשימה, כי העסקת עובד זר ללא היתר היא עבירה חמורה המהווה בעיה חברתית ומוסרית, ומאחר שהמניע לביצועה הוא כלכלי, ראוי להחמיר עם העובר אותה ולהשית עליו קנס כבד שירתיע אותו ונאשמים אחרים מביצוע העבירה. זאת, בפרט מאחר שהנאשמת ביצעה את העבירות במהלך עיסוקה, ומדובר בנסיבה שנחשבת על פי המחוקק כחמורה במיוחד. לאור טעמים אלה, ומאחר שאף גיליון ההרשאות של הנאשמת מלמד כי היא נושאת בקלות בעונשים "רגילים" ואינה מורתעת מקנסות, המאשימה סבורה כי טווח הענישה הראוי בגין עבירות ההעסקה הוא בין 17,000 ₪ ל- 34,000 ₪, כאשר קנס בסך 24,000 ₪ יהווה קנס ראוי (בעוד שהקנס המקסימלי הקבוע בחוק בגין עבירת ההעסקה הוא 58,400 ₪ ובגין עבירת אי עריכת ביטוח הסכום הוא כפול).

ג. אשר לאי הפקדת הפיקדון המאשימה טוענת כי יש לראות בכל אחת מהעבירות של אי הפקדת הפיקדון, המתחדשות מדי חודש בחודשו, כאירועים נפרדים, ובהתאם יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל עבירה, כך שניתן להטיל קנס מנהלי בסך 5,000 ₪ עבור כל חודש שבו לא הופקד הפיקדון. בהקשה זה הדגישה המאשימה, כי הפיקדון לא הופקד עד היום, על אף הימצאותו של העובד הזר בארץ, ומאחר שחומרת העבירה נגזרת גם מן העובדה שהמחדל לא הוסר מעולם - אף לא לאחר הגשת כתב אישום, ההודאה וההרשעה, יש להחמיר בעונש.

אשר לקביעת מתחם ענישה הולם טוענת המאשימה, כי יש להתחשב במספר העבירות, תדירותן והזיקה ביניהן, ולקבוע מתחם ענישה הולקח בחשבון את העובדה שנעברו 10 עבירות. לטענתה, עבירה של אי הפקדת פיקדון היא בעלת אופי שונה ונזק מצטבר, הן נוכח הפגיעה בערך החברתי של שמירה על מדיניות כלכלית ותעסוקתית במדינת ישראל; הן נוכח הפגיעה במדיניות ההגירה בישראל; והן נוכח הפגיעה בזכויות הסוציאליות של העובד הזר.

לטענת המאשימה, תכלית הפקדת הפיקדון היא להגן על זכויות עובדים חלשים במקביל ליצירת תמריץ ליציאתם של מסתננים מישראל, וככל שאי הפקדת פיקדון משך חודשים ארוכים ייחשב עבירה אחת ולא מספר עבירות כמספר החודשים שבגינם לא הופקד הפיקדון, יותר תמריץ שלילי לביצוע חוזר ונשנה של העבירה.

לאור כל האמור המאשימה סבורה כי טווח הענישה הראוי לנאשמת נע בין 40,000 ₪ ל- 56,000 ₪, ובמקרה זה קנס בסך של 52,000 ₪ יהווה קנס ראוי.

ד. אשר לעבירות של אחריות נושא משרה שבהן הודה הנאשם, המאשימה סבורה כי טווח הענישה הראוי הוא בטווח שבין 5,000 ₪ ל- 10,000 ₪, הן בגין אחריות הנאשם לעבירות ההעסקה והם בגין אחריות לעבירות של אי הפקדת הפיקדון. עם זאת, המאשימה טוענת כי בגין אחריות לעבירות ההעסקה עליו לשאת בקנס בסך של 9,000 ₪, ואילו בגין אחריות לעבירות אי הפקדת הפיקדון ראוי כי יישא בקנס בסך של 8,000 ₪.

ה. לבסוף מבקשת המאשימה לחייב את הנאשמים לחתום על התחייבות שלא לשוב ולעבור את העבירות שבהן הורשעו למשך 3 שנים, שאם לא כן, יישאו בקנס המקסימלי הקבוע בחוק לצד עבירות אלו.

7. תמצית טיעוני הנאשמים:

א. הנאשמים טוענים כי יש נסיבות המחייבות הקלה בעת גזירת דינם ובין היתר כי לנאשמים היתה מלכתחילה כוונה להודות בעובדות כתב האישום ולחסוך זמן שיפוטי, ועשו כן בהזדמנות ראשונה; כי העבירות נושא כתב האישום נוגעות להעסקתו של עובד יחיד, אשר בחלק מתקופת העסקתו החזיקה הנאשמת בהיתר כדין ושילמה עבורו ביטוח רפואי, כך שהעבירות לא נוגעות לכלל התקופה שבה הועסק; וכן הנאשמת אף יצרה קשר עם העובד וחתמה עמו על הסכם סיום העסקה שבמסגרתו שולמו לו כל זכויותיו לרבות בגין כספי הפיקדון (נספח נ/1) והעובד חתם על כתב קבלה וסילוק לתמיכה בכך (נ/2). בנסיבות אלה, ומאחר שהנאשמים פעלו להסרת המחדלים יש להקל בעונשם;

ב. אשר לאחריות נושא המשרה טוענים הנאשמים כי הנאשם היה בעל מניות ומנהל לא פעיל בנאשמת, שלא היה מעורב בעסקת העובדים וחלוקת הוראות ואף מעולם לא נחקר על ידי הרשות החוקרת, אך התייצב בבית הדין והודה בעבירות המיוחסות לו על מנת לחסוך זמן שיפוטי. כמו כן נטען, כי הנאשם מתחרט חרטה עמוקה על מעשיו ואין לו כל עבר פלילי, ואף מצבו הכלכלי קשה בהיותו מובטל מאז פרוץ מגפת הקורונה.

דין והכרעה

8. תיקון 113 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**) נועד להבנות את שיקול הדעת השיפוטי בעת ענישה.

9. סימן א'1 לחוק העונשין, שחוקק במסגרת התיקון קובע, כי על בית הדין לבצע הליך תלת שלבי בעת גזירת עונשו של נאשם, כשהעיקרון המנחה בענישה הוא עיקרון ההלימה, הקבוע בסעיף 40ב לחוק העונשין, המחייב "קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו".

10. בפסק דינו **בעניין חדוות הורים** [1] סיכם בית הדין הארצי לעבודה את השלבים שעל בתי המשפט ליישם טרם קביעתו של עונש במשפט פלילי, כך:

"בשלב הראשון - המקדמי, נדרש בית המשפט לבדוק האם הנאשם שלפניו

הורשע בכמה עבירות, להבדיל מהרשעה בעבירה יחידה. במידה ומדובר בכמה עבירות, על בית המשפט לקבוע האם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים. אם מדובר באירוע אחד, ימשיך בית המשפט 'כרגיל', אל שני השלבים הבאים (קרי, יקבע מתחם ענישה לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות הקשורות לאותו אירוע (סעיף 40 י"ג(א) לחוק העונשין)). לעומת זאת, במידה ובית המשפט מצא כי בעבירות שבהן הורשע הנאשם מדובר בכמה אירועים, יקבע עונש הולם לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן יוכל לגזור עונש נפרד לכל אירוע (בד בבד עם קביעה האם ירוצו העונשים בחופף או במצטבר), או עונש כולל לאירועים כולם (סעיף 40 י"ג(ב) לחוק העונשין); בעקבות המסקנה שהתקבלה בשלב הראשון ימשיך בית המשפט לשני השלבים הבאים: **בשלב השני** קובע בית המשפט **מתחם ענישה** ראוי בהתחשב בעבירה ובנסיבות הקשורות בביצועה; **ובשלב השלישי** נבחנות הנסיבות שאינן קשורות לעבירה, ובהתחשב בהן גוזר בית המשפט על הנאשם עונש המצוי במתחם הענישה שנקבע בשלב השני (אלא אם מתקיים אחד משני חריגים שיפורטו להלן)...[2]

א. השלב הראשון - האם מדובר באירוע אחד או באירועים נפרדים

11. במקרה שלפניי הנאשמים הורשעו בכמה עבירות ולכן יש לקבוע אם הן מהוות אירוע אחד או כמה אירועים נפרדים.

12. על הבניית שיקול הדעת בעת גזירת הדין במצבים של הרשעה בריבוי עבירות חולשות שתי הוראות מרכזיות:
א. סעיף 186 לחוק הסדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "**החסד"פ**") שכותרתו "הרשעה בעבירות אחדות" ולפיו "בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה";

ב. סעיף 40ג לחוק העונשין שכותרתו "ריבוי עבירות" ולפיו "א) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו, ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע. (ב) הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות כמה אירועים, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לכל אירוע בנפרד, ולאחר מכן רשאי הוא לגזור עונש נפרד לכל אירוע או עונש כולל לכל האירועים; גזר בית המשפט עונש נפרד לכל אירוע, יקבע את מידת החפיפה בין העונשים או הצטברותם. (ג) בגזירת העונש לפי סעיף זה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, במספר העבירות, בתדירותן ובזיקה ביניהן, וישמור על יחס הולם בין חומרת מכלול המעשים ומידת אשמו של הנאשם לבין סוג העונש, ואם גזר עונש מאסר - לבין תקופת המאסר שעל הנאשם לשאת".

13. בפסק דינו **בעניין באר הנדסה**[3] קבע בית הדין הארצי לעבודה כי:

"משילובן של הוראת סעיף 40ג לחוק העונשין וסעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי עולה כי למונחים "אירוע" (בו נוקט חוק העונשין) ו"מעשה" (בו נוקט חוק סדר הפלילי) - תפקיד משמעותי בהבניית שיקול הדעת בענישה. משכך, נבקש לעמוד בקצרה על היחס בין שני מונחים אלה:

ראשית, המונח "אירוע" אינו חופף למונח "מעשה", אלא הוא רחב ממנו. משכך, ובהתאם לנסיבות הענין, אירוע יכול שיהא מורכב ממעשה אחד או מספר מעשים.

בע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.14) נקבע כי יש להבחין בין "אירוע" לבין "מעשה", וכי "אירוע" הוא מונח רחב יותר אשר יכול לכלול מספר מעשים (ראו סעיפים 18 - 31 לחוות דעתו של השופט דנציגר ובין היתר האמור בפסקה 27 לפיה "כאמור, המונחים 'מעשה' ו'אירוע' שונים זה מזה, ואינם בהכרח חופפים זה לזה. מדיוני הוועדה ומלשונן של המונח 'אירוע' עולה המסקנה כי המונח 'אירוע' רחב יותר מהמונח 'מעשה', וכי 'אירוע אחד' יכול לכלול 'כמה מעשים'". יצוין שכל חברי ההרכב שם הסכימו לאמור, הגם שבהמשך נחלקו בנוגע להנמקה המשפטית באשר למבחנים שצריכים לשמש להגדרתם של מונחים אלו; ראו גם ענין חדוות הרים פסקה 16).

שנית, להגדרת "אירוע" ולהגדרת "מעשה" תפקידים שונים בתהליך גזירת הדין. המונח "מעשה" מגדיר את תקרת העונש המכסימלית שניתן להטיל במצבים של ריבוי עבירות. המונח "אירוע" מכתיב את מספר מתחמי הענישה שיש לקבוע בתהליך גזירת הדין, כשלכל אירוע נדרשת קביעת מתחם ענישה נפרד.

הנה כי כן, ריבוי העבירות בהן הורשע הנאשם עשוי להצמיח אירוע או יותר (ולכל היותר כמספר העבירות בהן הורשע הנאשם), וכל אירוע עשוי להצמיח מספר מעשים (ולכל היותר כמספר העבירות הכלולות באותו אירוע). מכאן כי מספר האירועים והמעשים, הינו, לכל היותר, כמספר העבירות בהן הורשע הנאשם, ובחלק מהמקרים נמוך ממנו. כיוון שהמונחים "אירוע" ו"מעשה" הם מונחים שונים, הקבועים בדברי חקיקה שונים ובעלי תפקידים שונים, מתחדדת שאלת סדר בחינתם. מבחינה מתודולוגית, ובקליפת האגוז, סדר הבחינה במצבים של ריבוי עבירות הוא - זיהוי מספר האירועים; קביעת תקרת העונש ביחס לכל אירוע בהתחשב במספר המעשים מהם הוא מורכב; קביעת מתחם העונש ההולם בגין כל אירוע" [4]

14. לצורך הכרעה בשאלה אם מדובר ב"אירוע אחד" הותוו **בפס"ד באר הנדסה** על ההפניות שהובאו בו, העקרונות הבאים:

- א. ככלל, ראוי לתת פרשנות רחבה למונח "אירוע אחד" באופן שיוותר מקום להפעלת שיקול הדעת של בית המשפט ומניעה העלאה מלאכותית של מתחמי הענישה באופן בלתי ראוי [5];
- ב. כאשר יש קשר ענייני הדוק בין עבירות, כך שניתן לראותן כמסכת עובדתית אחת, הן תיחשבה לאירוע אחד. במסגרת זו יש לבחון האם ביצוע העבירות מאופיין בתכנון; האם ניתן להצביע על שיטתיות בביצוע העבירות; האם העבירות התרחשו בסמיכות בזמן או במקום; האם ביצועה של עבירה נועד לאפשר את ביצוען של אחרות וכיוצא בזה. במצבים חריגים שבהם בחינה עובדתית כאמור אינה מובילה למסקנה ברורה, ראוי לבחון האם כעניין של מדניות משפטית, ובשים לב לתכלית סעיף 40ג לחוק העונשין, יש לראות בעבירות כאירוע אחד או ההיפך [6];
- ג. אין בסיווגה של התרחשות עבריינית כאירוע אחד כדי לכבול את ידי הערכאה השופטת לעונש המרבי הקבוע בצידה של העבירה החמורה ביותר שנעברה באותו אירוע. זאת, מאחר שלאחר השלב הראשון, שבקביעת מספר האירועים המרכיבים את ההתרחשות העבריינית, על בית המשפט לעבור אל השלב השני ולבחון באופן מהותי-מוסרי האם אותו אירוע כולל מעשה אחד - שאז יוגבל בית המשפט לעונש הקבוע בצד העבירה החמורה בהתאם להוראת סעיף 186 לחסד"פ, או שמא כולל האירוע מספר מעשים המצדיקים גזירה של מספר עונשים, בגין כל מעשה בנפרד [7];
- ד. "אין לקבוע את מתחם הענישה (או את העונש עצמו) באופן אוטומטי על פי הכפלה אריתמטית של הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המרבי הנקוב בחוק (או כל שיעור ממנו) במספר "יחידות העבירה"

המרכיבות את האירוע, שכן יש בכך כדי לעקר את הקביעה כי מדובר ב"אירוע" אחד ואף עלולה לנבוע מכך תוצאה בלתי סבירה בהיבט של גובה הקנס, ובאותו אופן אין לקבוע אוטומטית את מתחם הענישה לפי הקנס המנהלי או הקנס הפלילי המרבי הנקוב בחוק לגבי עבירה יחידה, שהרי תהיה בכך התעלמות מהעובדה שהאירוע כולל מספר עבירות. קביעת מתחם הענישה, כמו גם גזירת העונש הספציפי, אמורות אפוא להתבצע תוך התחשבות בכך שמדובר ב"אירוע" אחד, הכולל מספר עבירות[8].

מן הכלל אל הפרט

15. במקרה שלפניי הנאשמים הורשעו במספר עבירות, והמאשימה ביקשה לראות בעבירות ההעסקה כאירוע אחד בעל מתחם ענישה אחד, ואילו בעבירות של אי הפקדת הפיקדון ביקשה המאשימה לראות כאירועים נפרדים, כך שיש להתייחס לכל חודש שבו לא הופקד הפיקדון עבור העובד הזר כאירוע נפרד בעל מתחם ענישה משלו.
16. לאחר שבחנתי את טענות המאשימה לאור הכללים שהותוו בפסיקה ופורטו בתמצית לעיל השתכנעתי, כי בניגוד לעמדתה יש לראות בעבירות של אי הפקדת הפיקדון לעובד הזר כאירוע אחד בעל מתחם ענישה אחד, ולא כאירועים נפרדים.
17. זאת, מאחר שהנאשמים הורשעו באי הפקדת פיקדון לעובד זר אחד, משך 10 חודשים רצופים (9/2018 עד 6/2019), ומדובר בעבירות סמוכות בזמן בעלות קשר ענייני הדוק המהוות מסכת עובדתית אחת (עבירה זהה המתחדשת מדי חודש), מבלי שעבירה אחת נועדה לאפשר את ביצועה של העבירה האחרת.
18. בנסיבות אלה, התייחסות לכל חודש שבו לא הופקד הפיקדון לעובד הזר כאירוע נפרד היא מלאכותית ואף עלולה להעלות את מתחמי הענישה באופן בלתי ראוי.
19. לצד זאת מקובלת עלי עמדתה העקרונית של המאשימה, כי ככל שאי הפקדת הפיקדון משך חודשים ארוכים ייחשב לאירוע אחד בדומה לאי הפקדת הפיקדון משך חודש או חודשים אחדים, עלול להיווצר תמריץ שלילי לביצוע חוזר ונשנה של העבירה, אך מאחר שהכרה באירוע אחד אינה מחייבת שמתחם הענישה יוגבל לעונש המרבי בגין עבירה יחידה וניתן לקבוע מתחם ענישה ביחס לשילוב העבירות, הרי שאין בטיעון זה כדי להצדיק קביעה אחרת.
20. ודהיינו - בקביעת מתחם העונש ההולם וגזירת העונש תילקח בחשבון העובדה שהנאשמים הורשעו בעשר עבירות של אי הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתנן[9].
21. לפיכך, עבירות ההעסקה הן בגדר "אירוע אחד" כעמדת המאשימה, בעל מתחם ענישה אחד, ועבירות אי הפקדת הפיקדון לעובד הזר נחשבות אף הן "אירוע אחד" בעל מתחם ענישה יחיד.

ב. השלב השני - קביעת מתחם הענישה ההולם

22. סעיף 40ג(א) לחוק העונשין קובע כי "בית המשפט יקבע מתחם עונש הולם למעשה העבירה שביצע הנאשם בהתאם לעיקרון המנחה, ולשם כך יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כאמור בסעיף 40ט".
23. סעיף 40ט לחוק העונשין קובע רשימה בלתי סגורה של נסיבות הכרוכות בביצוע העבירה שבהן ראוי להתחשב בעת קביעת מתחם הענישה לרבות, התכנון שקדם לביצועה; הנזק שהיה צפוי להיגרם ושנגרם מביצועה; הנסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה; יכולת הנאשם להבין את מעשיו והניצול לרעה של כוחו או מעמדו של הנאשם או של יחסיו עם נפגע העבירה.
24. סעיף 40ח לחוק העונשין קובע כי במקרים בהם מתחם העונש כולל קנס, יש להתחשב במצבו הכלכלי של הנאשם, לצורך קביעת מתחם עונש הקנס ההולם.

א. האירוע הראשון - עבירות ההעסקה (העסקת עובד זר שלא כדין, ללא היתר וללא ביטוח רפואי)

עמוד 6

25. הרף המינימלי בגין עבירה של העסקת עובד זר שלא החזיק ברישיון שהיה ו/או עבודה בישראל ובגין עבירה של העסקת עובד זר ללא היתר הוא כפל הקנס המנהלי הקבוע לעבירה, קרי 10,000 ₪ (בית המשפט רשאי להקל מטעמים מיוחדים שירשמו, בעוד שהרף המקסימלי עבור שתי העבירות, כשהעבירות נעברו במסגרת עסקו או משלח ידו של המעסיק, הוא פי חמישה מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, כלומר 146,000 ₪ (סעיפים 2(א)(1), 2(א)(2) ו- 2(א)(1) לחוק עובדים זרים; סעיפים 1 ו-2 לחוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985; תקנות העבירות המנהליות (קנס מנהלי עובדים זרים), התשנ"ב-1992 (להלן: **תקנות העבירות המנהליות**)).

26. הקנס המינימלי בגין עבירה של העסקה ללא עריכת ביטוח רפואי עומד על 5,000 ₪ בהתאם לתקנות העבירות המנהליות, ואילו הקנס המרבי הקבוע בדין ביחס לעבירה של העסקת עובד זר ללא ביטוח רפואי הוא פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, כלומר 116,800 ₪ (**סעיף 2(ב)(3) לחוק עובדים זרים**)).

27. בפסק דינו **בעניין ניסים נפתלי** [10] קבע בית הדין הארצי לעבודה, כי עבירות על חוק עובדים זרים הן עבירות חמורות "במיוחד כאשר העסקת עובדים זרים ללא היתר הופכת להיות בעיה חברתית ומוסרית. העסקת עובדים זרים ללא היתר, בלי הפיקוח של החוק ומשרד העבודה והרווחה המבטיח להם תנאי עבודה הוגנים, פוגעת גם בתנאי עבודתם של עובדים מקומיים רבים הצריכים להתחרות בשוק העבודה עם 'עבודה זולה'. אנו מצווים מכוח עקרונות הדמוקרטיה של מדינת ישראל ומורשת ישראל להעניק יחס הוגן לזר. לפיכך, אין להטיל קנס סמלי או נמוך על המעסיק פועלים זרים ללא היתר, מבלי שקיימים נימוקים מיוחדים".

28. כמו כן, **בפסק דין חדוות הורים** נקבע, כי יש להביא בחשבון כי המניע לביצוע העבירה הוא במקרים רבים לצורך השגת תועלת כלכלית, ולכן יש הצדקה לעונש כלכלי אפקטיבי.

29. אשר לחובה לערוך ביטוח רפואי נפסק, כי מדובר בעבירה חמורה שהעונש בגינה חמור מהעונש בגין העסקה ללא היתר נוכח העלייה במספרם של העובדים הזרים והמצב שבו אוכלוסייה גדולה בעלת קשיים אובייקטיביים של אי ידיעת השפה ואי הכרת המערכות בארץ, נותרת ללא גישה לשירותים רפואיים שהמדינה מספקת לאזרחיה [11].

30. במקרה שלפניי מדובר בנאשמת שביצעה 8 עבירות על חוק עובדים זרים בעשור האחרון ואף טרם שילמה חלק מהקנסות שהוטלו עליה. כמו כן, הנאשמים אמנם הודו בעובדות כתב האישום והורשעו על פי הודאתם אך הודאתם לא חסכה את ניהול ההליך, שהחל בחודש 6/2020, ואף לא קיצרה את ניהולו באופן משמעותי. לכך יש להוסיף, כי טענות הנאשמים בדבר מצב כלכלי קשה בעקבות משבר הקורונה לא נתמכו בראיות, והשיקול היחיד שיש לשקול לקולא הוא כי מדובר בעבירות שנעברו ביחס לעובד אחד, אשר בחלק מחודשי העסקתו הועסק על ידי הנאשמת כדין.

31. בהתחשב בשיקולים אלה, ובערך החברתי שנפגע ולא בפעם הראשונה, מקובלת עליי עמדת המאשימה כי מתחם הענישה הראוי עבור הנאשמת בגין עבירות ההעסקה יחד הוא בין 17,000 ₪ ל- 34,000 ₪ ומתחם הענישה הראוי ביחס לנאשם בגין עבירות אלה הוא בין 5,000 ₪ ל- 10,000 ₪ [12].

ב. האירוע השני - אי הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתכן

32. עבירה של אי הפקדת פיקדון פוגעת בערך החברתי של שמירה על מדיניות כלכלית ותעסוקתית במדינת ישראל ובמדיניות ההגירה בישראל, לרבות יצירת תמריץ למסתננים לעזוב את הארץ, וכן פוגעת בזכויותיו הסוציאליות של העובד הזר.

33. לאור תכליות אלה, ועל אף שקבעתי כי יש לראות בכל עבירות אי הפקדת הפיקדון כאירוע אחד, מקובלת עליי

טענת המאשימה כי יש לייחס חשיבות למספר העבירות ותדירותן, ולקבוע מתחם ענישה הולם הלוקח בחשבון את אי הסרת המחדל, ואי ביצוע ההפקדות לפיקדון גם לאחר הגשת כתב האישום.

34. בהקשר זה, לא ניתן לקבל את טענת הנאשמים כי שילמו לעובד הזר את כל זכויותיו לרבות בגין כספי הפיקדון במסגרת הסדר שהושג עמו, וזאת מאחר שנספח נ/1 ונספח נ/2 שהוגשו לתמיכה בכך לא נתמכו באישור ביצוע/העברת תשלום או כל ראייה אחרת להעברת סכום כלשהו לידי העובד הזר, ומשמדובר במסמכים חתומים שאינם בשפתו של העובד הזר. זאת, אף מבלי להכריע בשאלה אם יש להתחשב, כשיקול לקולא, בהסדר כאמור המנוגד לתכלית החקיקה ולאפשרות להפקיד את הכספים לפיקדון ולא להעבירם לידי העובד.

35. עם זאת, לאור מתחמי הענישה המקובלים בפסיקת בתי הדין ומשמדובר באירוע אחד אני סבורה כי מתחם הענישה ההולם לנאשמת הוא בין 30,000 ₪ ל- 50,000 ₪ (שלא כעמדת המאשימה), ובהתייחס לנאשם יש לקבל את מתחם הענישה שהציעה המאשימה - בין 5,000 ₪ ל- 10,000 ₪.

ג. השלב השני - גזירת העונש

36. בהתאם לסעיף 40יא לחוק העונשין, בעת גזירת העונש המתאים לנאשם ניתן להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ובין היתר " (4) נטילת האחריות של הנאשם על מעשיו, וחזרתו למוטב או מאמציו לחזור למוטב; (5) מאמציו הנאשם לתיקון תוצאות העבירה ולפיצוי על הנזק שנגרם בשלה; (6) שיתוף הפעולה של הנאשם עם רשויות אכיפת החוק; ואולם כפירה באשמה וניהול משפט על ידי הנאשם לא יזקפו לחובתו.... (11) עברו הפלילי של הנאשם או העדרו".

37. במקרה שלפניי, העובדה שהוטלו על הנאשמת קנסות קודמים, שחלקם אף טרם שולמו עומדת לחובתה, ויש בה כדי להעיד על דפוס פעולה של הפרת חוקי העבודה, והעדר הרתעה מספקת מקנסות קודמים שהוטלו. עם זאת, ההודאה בעבירות תוך לקיחת אחריות על ביצוען, עומדת לזכות הנאשמים, הגם שהתקבלה בחלוף שנתיים ממועד הגשת כתב האישום, וכך גם העדר הרשעות קודמות לנאשם (להבדיל מהרשעות קודמות לנאשמת).

38. לבסוף, אשר לטענות הנוספות של הנאשמים, הרי שאלה לא נתמכו בראיות כנדרש (כמפורט לעיל), ואף טענת הנאשם כי לא היה מעורב בניהול הנאשמת לא הוכחה.

39. לאור כל האמור לעיל אני גוזרת על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. קנס בסך של 24,000 ₪ בגין עבירות ההעסקה כמפורט לעיל;

ב. קנס בסך של 42,000 ₪ בגין עבירות של אי הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתנן.

ועל הנאשם את העונשים הבאים:

א. קנס בסך של 7,000 ₪ בגין הפרת חובת אחריות של נושא משרה בעבירות ההעסקה לעיל;

ב. קנס בסך של 8,000 ₪ בגין הפרת חובת אחריות של נושא משרה בעבירות של אי הפקדת פיקדון לעובד זר שהוא מסתנן.

40. בנוסף לתשלום הקנסות אני מורה לנאשם ולנאשמת לחתום על התחייבות להימנע מביצוע העבירות שבגין הורשעו למשך 3 שנים, שאם תופר, יישאו הנאשמים בקנס המקסימלי הקבוע בחוק לצד עבירות אלה.

41. תשומת לב הנאשמים מופנית להוראות הכלליות הבאות:

א. ככל שמועד התשלום חל בשבת או ביום חג, עליהם להקדים את התשלום על מנת להימנע מקנסות ומריבית פיגורים.

ב. החוב מועבר למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה, בהתאם למועדים והתשלומים שקבע בית הדין.

ג. ניתן יהיה לשלם את הקנס כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגבייה באחת מהדרכים הבאות:

- בכרטיס אשראי - באתר המקוון של רשות האכיפה והגבייה, www.eca.gov.il;
- במזומן בכל סניף של בנק הדואר - בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברי תשלום);
- מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גבייה) - בטלפון *35592 או בטלפון 073-2055000.

42. בהסכמת הצדדים, גזר הדין יישלח בדואר.

ניתן היום, כ"ג אלול תשפ"ב, 19 ספטמבר 2022, בהעדר הצדדים.

[1] ע"פ 57160-01-14 מדינת ישראל נגד חדוות הורים (8.2.2014), להלן: פס"ד חדוות הורים

[2] פס"ד חדוות הורים, שם, בסעיף 13 לפסק הדין וההפניות שם

[3] ע"פ 12602-03-20 מדינת ישראל נגד באר הנדסה אזרחית בע"מ (10.12.2020), להלן: פס"ד באר הנדסה

[4] פס"ד באר הנדסה, שם, בסעיפים 14-15 לפסק הדין

[5] ע"פ 5643/14 אחמד עיסא נגד מדינת ישראל (23.6.2015)

[6] ע"פ 1261/15 מדינת ישראל נגד יוסף דלאל (3.9.2015)

[7] ע"פ 4289/14 אורן חנונה נגד מדינת ישראל (21.1.2015)

[8] ע"פ 12606-04-19 ל.מ. שירותי כח אדם (צפון) בע"מ נגד מדינת ישראל (16.2.2020)

[9] פס"ד חדוות הורים; פס"ד באר הנדסה וראו גם: ע"פ 12113-04-14 אחרים ראני נגד מדינת ישראל (12.3.2019); ע"פ 32385-05-14 שמש חי אחזקות בע"מ - מדינת ישראל (13.8.2015)

[10] ע"פ 1001/01 מדינת ישראל נגד ניסים נפתלי (17.6.2000)

[11] ע"פ 21578-01-15 מדינת ישאל - יוסף אפנגר (21.2.2017)

[12] ראו לדוגמא: הע"ז (ת"א) 71297-01-19 מדינת ישראל נגד שגב אייל פרויקטים בע"מ (19.6.2022); העז (ת"א) 63001-01-18 מדינת ישראל נגד דוד ויוסף אוכל רחוב בע"מ (13.7.2020)